

ACTIVITIES OF STATE ARMY UNITS IN MARITIME SECURITY

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-392-7-17>

THE EXPERIENCE OF THE COMBAT USE OF THE BAYRAKTAR TB2 UNMANNED AERIAL VEHICLE OF THE NAVAL FORCES OF THE ARMED FORCES OF UKRAINE AGAINST SHIPS AND BOATS DURING THE RUSSIAN-UKRAINIAN WAR

ДОСВІД БОЙОВОГО ЗАСТОСУВАННЯ БЕЗПЛОТНОГО ЛІТАЛЬНОГО АПАРАТУ БАУРАКТАР ТВ2 ВІЙСЬКОВО-МОРСЬКИХ СИЛ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ПРОТИ КОРАБЛІВ ТА КАТЕРІВ В ХОДІ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Obrazhii Alisa Mykolaivna

*Cadet of specialty 254 Support
of troops (forces), specialization
"Moral and psychological support
in units (on ships)"*

*Institute of the Navy of the National
University "Odesa Maritime Academy"
Odesa, Ukraine*

Образій Аліса Миколаївна

*курсант спеціальності 254
Забезпечення військ (сил)
спеціалізації «Морально-психологічне
забезпечення у підрозділах
(на кораблях)»*

*Інститут Військово-Морських Сил
Національного Університету
«Одеська Морська Академія»
м. Одеса, Україна*

Повномасштабне вторгнення рф на територію нашої країни в умовах суттєвої переваги в повітрі окупантів, спонукала шукати шляхи її нівелювання за рахунок інших засобів.

Одним із таких засобів стали безпілотні літальні апарати (дали БПЛА), застосування яких забезпечило ведення розвідки противника та його надійне ураження з повітря.

Знаний у всьому світі безпілотник Байрактар був розроблений та випускається турецькою компанією Baykar Makina.

Bayraktar підтвердив свою ефективність у серії збройних конфліктів. Йдеться про військові дії у Лівії та Сирії. Однак справжня слава до «Прапороносця», як перекладається байрактар з турецької, прийшла під час Другої війни в Карабасі. Результати дій турецьких дронів були

приголомшливі – за час бойових дій байрактари знищили понад 100 вірменських танків, а також велику кількість артилерійських установок, ППО та іншої техніки.

Байрактар – це загальна назва для всіх безпілотників компанії Baykar. Вони випускаються в 3-х класах: легкому, середньому та важкому. Серед них найбільш відомою є модель ТБ-2. На озброєнні України перебуває саме ця модель байрактара.

Україна підписала угоду про купівлю цих літальних апаратів у Туреччини ще в 2018. В 2021 ТБ-2 здійснив свої перші вильоти над східними областями. [1]

Згідно таблиць «Класифікація БпЛА Сил оборони України» (табл. 1) та «Зведена класифікація БпЛА України за основними ознаками» (табл. 2), а саме БпЛА отримані в рамках міжнародної матеріально-технічної допомоги: Bayraktar TB-2 є безпілотним літальним апаратом III класу (оперативний), за призначенням багатоцільовий ударний, а також має такі ТТХ мал. 1.

Безпілотник за розмірами є значно меншим ніж літак, в ньому використовують менше металу (у Bayraktar корпус виготовляють з пластику). Також відомо на якій висоті літає байрактар – максимально він підіймається на 8,2 км, а це його робить невидимим для більшості радарів ППО. Його мотор працює тихо і з землі його майже не чути. Він виділяє набагато менше тепла в порівнянні з реактивним двигуном. Таким чином безпілотник дуже складно виявити в ІЧ-спектрі й влучити ракетами, які використовують подібний спосіб наведення. Зокрема корисна вантажопідйомність безпілотника становить 95 кг.

Байрактар ТБ-2 застосовується у двох варіантах ведення бойових дій – розвідувальному та ударному. Наявність оптоелектронної голівки дозволяє використовувати БпЛА «Байрактар ТБ-2» як систему повітряної розвідки великої дальності. Bayraktar має лазерне наведення і вражає лише обрані цілі. Під час одного вильоту дрон може вразити до чотирьох цілей, атакуючи їх в одночас або послідовно [3].

Байрактари відіграли велику роль у цій видатній операції Військово-морських сил України, а саме кілька БпЛА «Байрактар» мал. 2 відволікали на саму потужну протиповітряну оборону (далі ППО) ракетного крейсера «Москва», що дало змогу дійти до цілі двом протикорабельним ракетами «Нептун». Так 14.04.2022 ракетний крейсер «Москва» мал. 3 був відправлений туди куди його послали захисники Зміїного ще 24 лютого [4].

Після ураження позицій окупантів на о. Зміїний наприкінці квітня 2022 року, противник активно використовував для логістичного забезпечення гарнізону розвідки та евакуації поранених з о. Зміїний

невеликі за розміром патрульні катери типу «Раптор» мал. 4 та десантні катери типу «Серна».

02.05.2022 на причалі острова Зміїного прямим влучанням керованих ракет випущених з БпЛА «Байрактар» було знищено: один десантний катер «БК-16» мал. 5 та один патрульний катер типу «Раптор». Це був перший випадок ураження ударом БпЛА малорозмірних морських цілей [5].

У результаті чергового ракетного удару по силах і засобах противника на острові, завданого БпЛА «Bayraktar TB-2», 3.05.2022 було знищено антени радіолокаційної станції, зенітно ракетний комплекс (далі-ЗРК) «Тор М2» та знищено склад боєприпасів. Було потоплено десантний катер типу «Серна» мал. 6, ще один патрульний катер типу «Раптор» було суттєво пошкоджено. Незважаючи на посилення ППО противника, 6.05.2022 ударом БпЛА «Bayraktar TB-2» біля причалу о. Зміїний було знищено десантний катер типу «Серна» із 2-ма ЗРК «Тор М2» мал. 7 на борту, приміщення з особовим складом гарнізону. [6]

7.05.2022 під час виконання завдань в районі острова було знищено три російські бойові одиниці – десантний катер типу «Серна» та два патрульних катери типу «Раптор», а ще один типу «Раптор» – пошкоджено.

8 травня була здійснена спроба провести ротачію особового складу та поповнити запаси вертольотом Мі-8/17, утім, невдало, оскільки під час посадки він був знищений ударом БпЛА «Bayraktar TB-2». [5]

Внаслідок застосування сучасних протикорабельних крилатих ракет «Нептун», «Гарпун», противник значно зменшив присутність бойових надводних кораблів в північно-західній частині Чорного моря.

Рятувальне буксирне судно «Спасатель Василий Бех» мал. 8 був новітнім судном, оснащеним апаратом «Марлін-350» і призначеним для пошуку об'єктів на глибинах до 350 метрів, отже він мав можливість не лише забезпечувати життєдіяльність на о. Зміїний, й проводити роботи біля місця затоплення ракетного крейсера «Москва», що досить логічно виглядає на фоні функціоналу цього судна.

Так 17.06.2022 за допомогою протикорабельної ракети «Гарпун» судно було відправлене на дно. Розвідка та корегування ракетного удару були забезпечені з БпЛА «Байрактар». [6]

З огляду на тактико-технічні характеристики, бойову ефективність і участь у операціях Збройних сил України (далі – ЗСУ), Bayraktar TB-2 відкриває дійсно нові можливості. Насамперед – постійний контроль над противником вздовж лінії зіткнення, можливість точного удару

по надводним та наземним цілям з приголомшливою точністю, а також корегування вогню артилерії.

Незважаючи на те, що противник намагався утримати Зміїний за будь-яку ціну й упродовж значного часу нарощував свою військову присутність на острові, підрозділи Сил оборони України методично і послідовно здійснювали ураження сил і засобів противника, яке й змусило російські війська залишити острів. Противник зазнав значних втрат в особовому складі та військовій техніці.

Безуспішні спроби противника утримати острів, засвідчили про суттєві промахи військового керівництва рф і стали яскравим прикладом недолугого виконання завдань чорноморським флотом. Незважаючи на значні спроможності противника з протиповітряної оборони острова і ведення ним активних дій у прилеглих морських районах, комплексне застосування сил і засобів різних видів та окремих родів сил ЗС України забезпечили ефективне ураження важливих об'єктів у складі сил противника.

Будівництво інфраструктури для виготовлення дронів власного виробництва зі схожими характеристиками, а також навчання професійних пілотів це один з шляхів модернізації та підвищення професіоналізму в ЗСУ. Це дасть змогу не лише заощадити кошти, а й зберегти життя людей, що є надважливим фактором в умовах війни з ворогом, який значно переважає чисельністю особового складу [7].

Література:

1. Інтернет видання «Економічна правда». Джерело доступу: <http://www.epravda.com.ua/>

2. Воєнно-історичний опис російсько-української війни (жовтень 2022). Міністерство оборони України. Генеральний штаб Збройних Сил України.

3. Інтернет видання Defense Express «Bayraktar TB-2: на що насправді здатний ударний БПЛА та навіщо він Україні». Джерело доступу: https://defence-ua.com/weapon_and_tech/bayraktar_tb2_na_scho_naspravdi_zdatnij_udarnij_bpla_ta_navishcho_vin_ukrajini_video-298.html

4. Інтернет видання «Техно новини». Джерело доступу: <https://techno.nv.ua/amp/kak-zatonul-kreyser-moskva-podrobnosti-operacii-vsu-the-economist-50235991.html>

5. Воєнно-історичний опис російсько-української війни (травень 2022). Міністерство оборони України. Генеральний штаб Збройних Сил України.

6. Інтернет видання «Техно новини». Джерело доступу: <https://nv.ua/amp/vasiliy-beh-cho-izvestno-o-buksire-uf-podbitom-vsu-v-chernom-more-novosti-ukrainy-50250486.html>

7. Воєнно-історичний опис російсько-української війни (липень 2022). Міністерство оборони України. Генеральний штаб Збройних Сил України.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-392-7-18>

EXPERIENCE OF USING MARINE UNMANNED VEHICLES DURING THE RUSSIAN-UKRAINIAN WAR

ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ МОРСЬКИХ БЕЗПЛОТНИХ АПАРАТІВ В ХОДІ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

**Polianskyi Vitalii
Volodymyrovych**

*cadet of the 2nd training course in the
speciality of Ship's Weapons and
Navigation Aids
Naval Institute of National University
«Odessa Maritime Academy»
Odesa, Ukraine*

**Полянський Віталій
Володимирович**

*курсант 2-го навчального курсу за
спеціальністю Корабельна зброя та
засоби навігації
Інститут Військово-Морських Сил
Національного університету
«Одеська морська академія»
м. Одеса, Україна*

**Kaprytsia Dmytro
Oleksandrovich**

*cadet of the 2nd training course in the
speciality of Ship's Weapons and
Navigation Aids
Naval Institute of National University
«Odessa Maritime Academy»
Odesa, Ukraine*

**Каприця Дмитро
Олександрович**

*курсант 2-го навчального курсу за
спеціальністю Корабельна зброя та
засоби навігації
Інститут Військово-Морських Сил
Національного університету
«Одеська морська академія»
м. Одеса, Україна*

1. Історія розвитку морських дронів.

Історія розвитку морських дронів розпочалася дуже давно, і не буде помилковим те, що першим дроном-камікдзе у світі був німецький Fernlenkboot створений під час Першої світової війни у 1915 році. Це був катер з довжиною корпусу 13 метрів, споряджений 700 кг вибухівки. Такий дрон-камікадзе міг розвивати швидкість до 30 вузлів, але його дальність дії була орієнтовно в 20 км. Головною проблемою цього проекту була недосконалість керування. Воно здійснювалося з берегової лінії за допомогою кабеля, котушка з яким розміщувалася